

آمانتادین (Amantadine)

دسته دارویی: داروی ضد ویروس آنفلوآنزای A ، داروی ضد پارکینسون

برند داروسازی امین: Ammorel®

شکل دارویی: کپسول ۱۰۰ میلی گرمی

نحوه عملکرد دارو

آمانتادین در کلینیک به دو منظور کاملاً متفاوت مصرف می شود:

۱- بعنوان داروی ضد ویروس علیه زیر گروههای مختلف ویروس آنفلوآنزای A مثل H1N1 ، H2N2 ، H3N2 موثر بوده و همانند سازی آنها را مهار می کند . نحوه عملکرد دارو احتمالاً از طریق مهار مراحل اولیه فعالیت ویروس پس از ورود به سلول میزبان یعنی مرحله uncoating و مراحل نهایی تکثیر مثل Viral assembly می باشد. این دارو علیه ویروس آنفلوآنزای B موثر نمی باشد. آمانتادین برای پیشگیری و درمان آنفلوآنزای A مصرف می شود.

۲- بعنوان داروی ضد پارکینسون بویژه در شروع درمان و نیز همراه با لوودوپا بعنوان داروی کمکی سودمند است و این سودمندی را مدیون مجموعه اثراتی چون آزاد کردن دوپامین از انتهای اعصاب دوپامینرژیک مسیر نیگرواستریاتال، بلاک کردن گیرنده های NMDA و اثر آنتی کولینرژیک خود می باشد.

مشخصات فارماکوکینتیکی دارو

آمانتادین پس از مصرف از راه خوراکی به خوبی جذب می شود و حداکثر غلظت خونی آن در افراد مختلف ۱/۵ تا ۸ ساعت پس از مصرف ایجاد می شود. فراهم زیستی (بهره دهی بدنی) دارو بیش از ۹۰٪ است. نیمه عمر حذف آمانتادین ۱۰ تا ۲۵ ساعت است. ۶۷٪ دارو در خون به پروتئین ها متصل می شود. حدود ۱۰٪ آمانتادین به متابولیت های مختلف از جمله ترکیب N-استیله تبدیل می شود. بیش از ۹۰٪ آمانتادین بصورت دست نخورده از ادرار دفع می شود و لذا در بیماران مسن و بیمارانی که کلیرنس کراتینین کمتر از ۵۰ میلی لیتر در دقیقه داشته باشند دوز درمانی آن باید تعدیل شود. وجود غذا در معده تاثیر چندانی در جذب این دارو ندارد. آمانتادین از جفت عبور کرده و وارد شیر در مادران شیرده می گردد. حجم توزیع آمانتادین خیلی زیاد است.

موارد مصرف آمانتادین

- ۱- پیشگیری آنفلوآنزای A : در بیماران high risk چنانچه واکسن آنفلوآنزا را نتوان استفاده کرد یا بعلت نقص سیستم ایمنی ، واکسن بی اثر باشد پیشگیری فصلی با آمانتادین یک روش آلترناتیو است .
این نوع پیشگیری باید بلافاصله پس از بروز آنفلوآنزا در جامعه، شروع شده و در مدتی که خطر ابتلا وجود دارد (معمولاً ۴ تا ۸ هفته) ادامه پیدا کند. آمانتادین همچنین بدنبال واکسیناسیون در ضمن شیوع آنفلوآنزا به مدت ۲ هفته مصرف می شود تا مصونیت محافظت کننده توسط واکسن (یعنی تولید آنتی بادی لازم) ایجاد شود.
- ۲- درمان آنفلوآنزای A : آمانتادین در درمان عفونت ویروسی دستگاه تنفس موثر است. (بویژه اگر در ابتدای آلودگی با ویروس از آن استفاده شود) و طول مدت تب و علائم دیگر را کوتاه می کند.
- ۳- آمانتادین در درمان بیماری پارکینسون و نیز درمان علائم اکستراپیرامیدال ناشی از درمان دارویی مصرف می گردد.

مقدار و روش مصرف دارو

- ۱- برای پیشگیری از آنفلوآنزا، ۲۰۰ میلی گرم در روز یا ۱۰۰ میلی گرم دوبار در روز، به مدت ده روز مصرف می شود. همراه با واکسن آنفلوآنزا به مدت ۲ تا ۴ هفته پس از تزریق واکسن مصرف می گردد.
- ۲- برای درمان عفونت ویروسی آنفلوآنزای A درمان با آمانتادین ۲۰۰ میلی گرم در روز بلافاصله پس از بروز علائم اولیه شروع شده و تا ۲۴ الی ۴۸ ساعت پس از ناپدید شدن علائم ادامه می یابد.
- ۳- برای درمان بیماری پارکینسون ، اگر آمانتادین به تنهایی مصرف شود دوز آن ۱۰۰ میلی گرم دوبار در روز (حداکثر ۴۰۰ میلی گرم در روز) می باشد ولی در بیمارانی که همراه با سایر داروهای ضدپارکینسون مصرف گردد دوز دارو ، کاهش می یابد.
- ۴- برای درمان علائم اکستراپیرامیدال ناشی از داروها، دوز آمانتادین در شروع درمان ۱۰۰ میلی گرم در روز است که می تواند تا ۳۰۰ میلی گرم در روز افزایش داده شود .

موارد منع مصرف

مصرف آمانتادین در بیمارانی که به آمانتادین هیدروکلراید یا سایر مواد موجود در کپسول حساسیت دارند ممنوع است.

عوارض جانبی آمانتادین

با مصرف آمانتادین در برخی بیماران ممکن است بعضی از عوارض جانبی زیر دیده شوند:
تهوع، سرگیجه، بیخوابی، افسردگی، اضطراب، توهم، بی اشتهایی، دهان خشک، یبوست، آتاکسی، ایجاد خطوط روی پوست (livedo reticularis)، اسهال، ادم محیطی، هیپوتانسیون وضعیتی، سردرد، احساس خستگی، احتباس ادراری، بثورات پوستی، عوارض چشمی، سعی به خودکشی، تشنج، عوارض خونی .

تداخل اثر

- ۱- مصرف توام داروهای آنتی کولینرژیک موجب تشدید اثر آنتی کولینرژیک آمانتادین می شود.
- ۲- مصرف همزمان آمانتادین با مدرهای تیازیدی و تریامترن باعث افزایش غلظت خونی آمانتادین در بیماران مبتلا به پارکینسون می گردد.
- ۳- مصرف همزمان کینین و کینیدین با این دارو باعث کاهش ۳۰ درصدی در کلیرنس آمانتادین می شود.
- ۴- مصرف همزمان آمانتادین با داروهایی که فاصله QT را طولانی می کنند باعث افزایش خطر طولانی شدن این فاصله می شود.

مصرف در دوران حاملگی و شیر دهی

آمانتادین در FDA Pregnancy Category در گروه C قرار دارد. مصرف این دارو در دوران حاملگی فقط موقعی مجاز است که سودمندی آن در برابر خطر آن برای جنین قابل توجیه باشد. از شیر مادر شیرده نیز دفع می شود و لذا مصرف آن در مادران شیرده توصیه نمی گردد.

نکات آموزشی درباره آمانتادین

- ۱- دارو باید در بیماران مبتلا به نارسایی کلیوی و کبدی، مبتلا به صرع و نارسایی قلبی و در خانمهای حامله و مادران شیرده با احتیاط مصرف شود .
- ۲- با اسیدی شدن ادرار سرعت حذف آن افزایش می یابد.
- ۳- در پیشگیری و درمان عفونتهای ویروسی غیر از ویروس انفلوآنزای A دردستگاه تنفسی موثر نمی باشد.
- ۴- با دوزهای زیاد (حتی ۱ گرم یکجا) مرگ اتفاق افتاده است .
- ۵- با مصرف آمانتادین بعضی از بیماران سعی به خودکشی (Suicide attempts) دارند. توصیه می شود که حداقل تعداد کپسول در اختیار بیمار قرار گیرد.

۶- آمانتادین می تواند در بیماران با سابقه بیماریهای سایکیاتریک یا سوء مصرف مواد، مشکلات روانی را تشدید کند .

۷- مصرف دارو در بیماران پارکینسونی نباید بطور ناگهانی قطع شود.

۸- باتوجه به اینکه آمانتادین عمدتاً دست نخورده از ادرار دفع می شود، در صورت نارسا بودن کلیه در بدن تجمع پیدا می کند. در این بیماران باید دوز دارو کاهش یابد.

مصرف دوز بیش از حد آمانتادین و درمان آن

سمیت حاد دارو بیشتر مربوط به اثرآنتی کولینرژیکی است. علائم مسمومیت از اثر سمی دارو روی قلب، تنفس، کلیه و سیستم عصبی مرکزی ایجاد می شوند.

پادزهر اختصاصی برای موارد مسمومیت با این دارو وجود ندارد. اقدامات حمایتی همراه با شستشوی فوری معده یا ایجاد استفراغ باید انجام شود. اسیدی شدن pH ادرار با داروهای اسیدی کننده، حذف آمانتادین از بدن را تسریع می کند.

فشارخون، نبض، دمای بدن و تنفس باید زیر نظر باشند. در صورت مشاهده علائم هیپراکتیویته یا تشنج، داروهای سداتیو و ضد تشنج باید مصرف شوند. در صورت ایجاد آریتمی و هیپرتانسیون نیز باید اقدامات لازم برای درمان صورت گیرد.

شرایط نگهداری دارو

دارو باید در دمای ۲۰ تا ۲۵ درجه سانتیگراد و دور از نور نگهداری شود.

نوع بسته بندی دارو

جعبه حاوی بلیسترهای ۱۰ عددی